

HORNICKÝ SEMINÁŘ NTM – 5. XII. 2023

113.

ROČNÍK (1910 - 2023)

Úterý 5. prosince 2023 od 9.00 hod, kinosál, Národní technické museum, Kostelní 42, Praha 7

Změna programu vyhrazena! Děkujeme za pochopení. Těšíme se na viděnou.

Kontakt: František Vítek, tel: +420 607 946 613, frantisek.vitek@ntm.cz; frantisek72@seznam.cz

9:00		Příchod a registrace účastníků
9:45	1	Ing. František Vítek (NTM): Zahájení semináře a úvodní slovo <i>V roce 1910 zasedla první spolková sekce Hornicko-hutnické skupiny Technického musea pro Království české. Ze zasedání tohoto montánního spolku se po znárodnění TM vyvinuly dnešní hornické semináře NTM.</i>
10:00	2	PaedDr. Josef Velfl (Hornické muzeum Příbram, p.o.): Uranový důl Bytíz – nová pobočka Hornického muzea Příbram <i>Hornické muzeum Příbram, p. o. zřizované Středočeským krajem se řadí k největším hornickým muzeím v ČR i v Evropě. Spravuje více než 50 objektů, ke zhlédnutí nabízí přes 70 expozic a několik kilometrů historického podzemí zdejších dolů. Provozuje též 5 poboček v okolí Příbrami. Nejnovější z nich se stal Uranový důl Bytíz v areálu bývalé šachty č. 11A z roku 1955, kde se vedle těžní věže nachází strojovna, turbokompresorovna, elektrorozvodna, pozůstatky chladicí věže a také hodnotné technické vybavení, jediné dochované v ČR. Od konce roku 2017 se muzeum snaží s podporou Středočeského kraje, s. p. DIAMO a dalších subjektů o záchranu a proměnu tohoto jedinečného průmyslového areálu mezinárodního významu v areál návštěvnický. Vzniknou tu expozice ve stylu tzv. „posledního pracovního dne“ doplněné interaktivními a multimediálními prvky. Tento 3. nejhlubší důl v ČR (1 504 m) přiblíží návštěvníkům mimo jiné skutečnost, že se příbramské uranové ložisko zapsalo s 36 % celorepublikového objemu těžby uranu nejen do dějin československého, ale i mezinárodního hornictví a zařadilo ČR mezi hlavní těžaře uranu na světě. Toto místo je též varovným mementem pro příští generace, neboť připomíná zneužití práce politických vězňů komunistického režimu 50. let 20. století. Již v současné době jsou možné prohlídky po předchozí objednávce, dle informací na webových stránkách muzea.</i>
10:30	3	RNDr. Martin Lang (Muzeum Středních Brd, Strašice) Oldřich Hamera a dar jeho sbírky nerostů Muzeu Středních Brd ve Strašicích <i>Význačný umělec, především grafik Oldřich Hamera se často inspiroval neživou přírodou. Shromáždil obsáhlou sbírku nerostů a fosilií, doprovobenou i sérií autorských grafik, kterou daroval Muzeu Středních Brd ve Strašicích. Dar byl rozšířen o obsah Hamerova depozitáře přírodnin, který muzeu věnovali Hamerovi dědici. Sbíрка je zaevidována a byl zpracován projekt pro její vystavení v nové stálé expozici muzea.</i>

11:00	4	<p>RNDr. Michal Řehoř (Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s.)</p> <p>Historie dobývání bentonitu v SZ Čechách a unikátní mineralizace lokalit Černý vrch a Rokle</p> <p><i>Příspěvek stručně shrnuje historii těžby bentonitu v SZ Čechách a výsledky mineralogického výzkumu lokalit Černý vrch a Rokle. Bentonit začal být jako surovina využíván v průběhu 19. století, jeho název se odvíjí od americké pevnosti Fort Benton, kde bylo kolem roku 1881 objeveno jeho ložisko. V českých zemích se bentonit začal poprvé těžit roku 1941 na ložisku Braňany u Mostu a v roce 1953 byla spuštěna jeho první úpravna v dnes zbouraných Libkovicích u Mostu. Těžba v oblasti Braňan pokračovala a postupně nabylo největšího významu ložisko Černý vrch. Dnes je hlavním zdrojem bentonitu ložisko Rokle u Kadaně. Po roce 2010 začal mineralogický výzkum obou lokalit. V případě Černého vrchu je hlavním výsledkem objev vzácného minerálu melanoflogitu, lokalita poskytla největší popsané vzorky na světě. V případě Rokle je hlavním výsledkem objev unikátních kalcitových achátů a vzorků zkamenělých dřev.</i></p>
11:30 12:00		Přestávka na kávu a občerstvení
12:00	5	<p>Ing. Petr Vlček (Revitrans)</p> <p>Historie a současnost prostředků trhačích techniky, eliminace vedlejších účinků trhačích prací</p> <p><i>Přednáška je zaměřena na vývoj trhačích prací od poloviny minulého století do současnosti. Obsah je rozdělen do dílčích kapitol: technologie trhačích prací na povrchu, prostředky vrtací techniky, měřicí technika, prostředky trhačích techniky a vedlejší účinky trhačích prací. Obsahem přednášky jsou dobové videozáznamy ilustrující aktuální realizaci trhačích prací v jednotlivých fázích vývoje.</i></p>
13:00	6	<p>Ing. Tomáš Vácha (HBZS Most)</p> <p>Historie a současnost HBZS Most</p> <p><i>Organizace báňské záchranné služby v ČR, platná legislativa, obvody působnosti. Historie HBZS Most, její vývoj v čase do dnešní doby. Přítomnost, převažující činnosti, nejen v hornické oblasti</i></p>
13:30	7	<p>Ing. arch. Jan Kuták (FSv ČVUT v Praze)</p> <p>Severočeská hnědouhelná pánev – perspektivy po útlumu těžby</p> <p><i>Obsahem příspěvku bude popis dosavadního plošného průzkumu a mapování zůstatkového stavu krajiny po těžbě v oblasti Severočeské hnědouhelné pánve (SHP), který je veden v rámci vědecko-výzkumné práce autora na FSv ČVUT v Praze.</i></p> <p><i>Hlavní témata, která budou v příspěvku akcentována, jsou mimo jiné metodické zatřídění post-industriální krajiny velkého měřítka, doplnění krajiny či její zpřístupnění a možná regionální transformace, nebo ochrana architektonicky a technicky hodnotných celků průmyslového dědictví (zejména reliktvů průmyslové doby regionu – těžebních areálů a velkostatků). Těžištěm práce/příspěvku je poté popis možné, alternativní transformace všech ploch deprivovaných povrchovou těžbou hnědého uhlí.</i></p> <p><i>Perspektiva nového využití území, zejména pak tvorba přehledného „generelu“ s jasnými a názorně rozřazenými skupinami objektů (či spíše struktur různého měřítka a skladby), typů krajiny a celků post-těžebních ploch (včetně technologií), by se měla stát návodem pro pochopení složité situace povrchových partií krajinné scény v oblasti dlouhého pásu Podkrušnohoří. Příspěvek nastíní právě tyto možnosti perspektiv regionu po útlumu těžby.</i></p>

14:00	8	<p>Ing. Karel Novotný, Bc. Lucie Zákřavská (Žacléř)</p> <p>Objekty jámy Julie v Hornickém skanzenu Žacléř po opravě</p> <p><i>Objekty – šachetní budova s ventilátorovnou a jižním přístavkem a strojovna jámy Julie v areálu bývalého černouhelného dolu Jan Šverma Žacléř jsou od roku 2013 na indikativním seznamu národních kulturních památek.</i></p> <p><i>Po ukončení likvidace jámy Julie v roce 2005 byl jejich stav řešen jen nejnútnejšími opravami s využitím dotací Královéhradeckého kraje a SZIF.</i></p> <p><i>Objekty byly v roce 2012 zahrnuty i do nově otevřeného hornického skanzenu Žacléř.</i></p> <p><i>Po dokončení opravy objektů úpravny uhlí a nové podzemní prohlídkové trasy ve štole Jitřenka byly ale objekty jámy Julie od roku 2019 s návštěvní trasy vyjmuty.</i></p> <p><i>Důvodem byl velký rozsah prohlídkové trasy, ale i zhoršující se stav šachetní budovy i strojovny. Do havarijního stavu se dostávaly střechy obou objektů i podlaha ve strojovně. Hrozilo zřícení střechy a propadnutí podlahy.</i></p> <p><i>V roce 2017 jsme podali žádost z IROP o opravu těchto objektů. Dotaci jsme dostali a realizace oprav začala od prosince 2021, dokončena byla v květnu tohoto roku.</i></p> <p><i>Součástí byla jak oprava stavební, tak i restaurování všech strojů a elektro vybavení, instalace osobního výtahu v jámovém stvolu místo jedné klece, „oživení“ těžního stroje, umístění expozice vývoje svislé dopravy ve strojovně.</i></p> <p><i>Od 1.7. 2023 jsme objekty opět zpřístupnili veřejnosti.</i></p>
14:30	9	<p>MUDr. Vladimír Horák</p> <p>Horní rada Johann Nepomuk Miessl von Zeileisen, (1733- 1802) jeho 41-leté působení v Jáchymovských dolech a jeho přínos pro Jáchymovskou montanistiku ve 2. polovině 18. století</p> <p><i>Příspěvek pojednává stručně o životě a díle významného jáchymovského humanisty, montanisty a reformátora horního rady Johanna Nepomuka Miessla von Zeileisen, který byl činným v jáchymovských dolech od roku 1751 nepřetržitě do svého penzionování v roce 1798. Během této dlouhé doby působení viděl a popsal všechny důležité bohaté nálezky stříbrných rud ve 2. polovině 18. století v jáchymovských dolech, zlepšil způsob hutnění stříbrných rud a zachránil jáchymovskou pokladnu vrchního horního úřadu Jáchymov při obrovském požáru města Jáchymova v roce 1782.</i></p>
15:00	10	<p>Produkce: David Hamr, Vojtěch Vild, (uvádí a moderuje Mgr. David Hamr)</p> <p>Film Biomásakr</p> <p>Budoucnost biopaliv a elektromobilita.</p> <p><i>Dva kavárenští intelektuálové hledají řešení světových problémů pomocí obnovitelných zdrojů energie. Je odpověď biopalivo z řepky?</i></p>
16:00		Diskuse, závěr, ukončení semináře
18:00		Uzavření NTM - Vyzvedněte si včas své věci ze šatny!!!

Národní technické museum

Kostelní 42, Praha 7 – Letná, kinosál, 5.12. 2023, začátek 9:00hod

Účastnický poplatek 50,- Kč.

Zdarma: přednášející, studenti, důchodci, členové AMG, ČBÚ, OBÚ, SHHS ČR, VŠB, ZBSC SR, členové hornických a hutnických spolků a společností bez účastnického poplatku.

Kontakt:

Ing. František Víték

adresa: Kostelní 42, 17078, Praha 7

e-mail: frantisek.vitek@ntm.cz,

e-mail větší přílohy (obrázky): frantisek72@seznam.cz

telefon: +420 607 946 613, +420 220 399 214

v úctě zdravíme:

Zdař Bůh!

Hornické a hutnické oddělení NTM
